

Sygn. akt VII U 2691/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 grudnia 2020 r.

w W.

sprawy E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania E. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 27 marca 2019r. znak:(...)

oddala odwołanie.

ZARZĄDZENIE

- odpisy wyroku z pouczeniem doręczyć stronom.

Sygn. akt VII U 2691/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 marca 2019 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), przyznał E. S. emeryturę od 12 marca 2019 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, w wysokości 674,71 zł na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Organ rentowy wskazał, iż emerytura jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1100 zł, tym niemniej emerytury nie podwyższa się, gdyż ubezpieczona nie udowodniła łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 20 lat (decyzja z dnia 27 marca 2019 r. k. 10 a.r. tom II).

Od powyższej decyzji E. S. odwołała się w dniu 14 maja 2019 r. za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do Sądu wskazując, iż organ rentowy nie uwzględnił wszystkich okresów składkowych i nieskładkowych w tym okresie pracy na roli, którą ubezpieczona świadczyła w okresie od 12 marca 1975 r. do 14 czerwca 1977 r. jako uczeń, w wymiarze 4 godzin dziennie, mieszkając w gospodarstwie rolnym rodziców oraz okresu pracy na roli od 15 czerwca 1977 r. do dnia 31 sierpnia 1987 r. jako domownik. Odwołująca podnosiła, iż brak uwzględnienia okresu pracy na roli pozbawił ją możliwości osiągnięcia minimalnego świadczenia emerytalnego.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona powołała się na art. 56 ustawy emerytalnej wskazując, iż przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się okres ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki, przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu (odwołanie z dnia 14 maja 2019 r. k. 3 – 5 a.s.)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że zaskarżoną decyzją z dnia 27 marca 2019 r. przyznał odwołującej się emeryturę zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a decyzją z dnia 25 marca 2019 r. ponownie ustalił kapitał początkowy, do wyliczenia którego nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 01 lipca 1977 r. do 08 marca 1980 r. Organ rentowy wskazał, iż kapitał początkowy ustalany jest w myśl art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z art. 174 ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust 2.

Powyższe oznacza, że nie ma podstaw do uwzględnienia pracy na roli do kapitału początkowego. Organ rentowy wskazywał, iż w myśl art. 87 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy w przypadku, gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony - kobieta - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat,

Organ rentowy uznał za udowodniony staż w wymiarze 10 lat, 2 miesięcy i 7 dni, dlatego brak jest podstaw do podwyższenia świadczenia odwołującej się do kwoty najniższej emerytury. Dodatkowo organ rentowy podnosił, że przy ustalaniu emerytury powszechnej i podwyższeniu wysokości emerytury do kwoty najniższej uwzględnia się wyłącznie okresy pracy w gospodarstwie rolnym, za które zostały opłacone składki na Fundusz Emerytalny (...) (art.87 ust. 1a).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. S. urodziła się (...)

Odwołująca się w okresie od 16 sierpnia 1993 r. do 31 lipca 1994 r. była zatrudniona w (...) w W. na stanowisku pokojowej. W okresie od 6 września 1994 r. do 3 sierpnia 1996 r. pracowała w Ministerstwie Spraw Zagranicznych w W. jako sprzątaczką (świadcstwo pracy z dnia 2 sierpnia 1994 r. karta 4 a.r. tom I, świadectwo pracy z dnia 7 kwietnia 1999 r. k. 5 a.r. tom I).

Decyzją z dnia 25 marca 2003 r. znak: (...) -2003 o ustaleniu kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął jako podstawę wymiaru kapitału początkowego kwotę 207,19 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 16,97%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku przemnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 16,97% przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową określoną w ustawie. Okresy składkowe: 2 lata, 10 miesięcy i 14 dni. Współczynnik proporcjonalny

od osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku wynosi 28,03%. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 m-cy. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 18.757,75 zł.

W decyzji wskazano, iż do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględniono okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 1 lipca 1977 r. do 31 lipca 1983 r. gdyż przy ustalaniu kapitału początkowego tego okresu się nie uwzględnia (decyzja z dnia 25 marca 2003 r. znak: (...)-2003 k. 19 – 20 a.r. tom I).

Decyzją z dnia 25 marca 2019 r. znak: (...)-2003 o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął jako podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwotę 281,42 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 23,05%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku przemnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 23,05% przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową określoną w ustawie. Okresy składkowe: 2 lata, 10 miesięcy i 14 dni. Okresy nieskładkowe: okresy sprawowania opieki nad dziećmi 5 lat, 3 miesiące i 14 dni. Współczynnik proporcjonalny od osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynosi 46,23%. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 m-cy. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 34.493,36 zł.

W decyzji wskazano, iż do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 1 lipca 1977 r. do 31 lipca 1983 r. gdyż przy ustalaniu kapitału początkowego tego okresu się nie uwzględnia (decyzja z dnia 25 marca 2019 r. znak: (...)-2003 k. 33-34 a.r. tom I).

W dniu 7 lutego 2019 r. złożyła wniosek o emeryturę. Organ rentowy decyzją z dnia 27 marca 2019 r., znak: (...) przyznał E. S. emeryturę od 12 marca 2019 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, w wysokości 674,71 zł na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Organ rentowy wskazał, iż emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 38.924,35 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 137.983,42 zł, średnie dalsze trwanie życia wynosi 262,20 m-cy, wyliczona kwota emerytury 674,71 zł. Organ rentowy wskazał, iż emerytura jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1100 zł. Jednocześnie organ wskazał, iż emerytura nie podwyższa się, gdyż ubezpieczona nie udowodniła łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 20 lat (wniosek o emeryturę z dnia 7 lutego 2019 r. k. 1 a.r. tom II, decyzja z dnia 27 marca 2019 r. k. 10 a.r. tom II).

W dniu 23 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeliczył emeryturę ubezpieczonej, której wysokość pozostała niezmienną. W decyzji organ rentowy wyjaśnił dodatkowo, iż emerytura się nie podwyższa, ponieważ ubezpieczona posiada 10 lat, 2 miesiące i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych ustalonych zgodnie z art. 87 ust. 3 ustawy emerytalnej. (decyzja z dnia 23 maja 2019 r. nieoznaczona karta a.r. tom II).

Ubezpieczona E. S. nie posiada okresu składkowego i nieskładkowego uprawniającego do otrzymania emerytury w minimalnej wysokości wynoszącego co najmniej 20 lat.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów załączonych do akt sprawy oraz do akt organu rentowego. Ich autentyczność oraz zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy nie była kwestionowana przez żadną ze stron, dlatego Sąd uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy. Sąd oddalił wniosek ubezpieczonej o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność jej pracy w gospodarstwie rolnym albowiem ta okoliczność była bezsporna, a sam dowód był nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie E. S. od skarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

było niezasadne i podlegało oddaleniu. W niniejszej sprawie ubezpieczona domagała się ustalenia, iż posiada co najmniej 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, co pozwoliłoby na podwyższenie wysokości przysługującego jej świadczenia emerytalnego do kwoty najniższej emerytury. W ocenie odwołującej organ rentowy niezasadnie nie wliczył do jej stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców.

Na wstępie wskazać należy, iż instytucja kapitału początkowego została wprowadzona ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U.2020.53). Jest ona związana z odmiennymi od dotychczasowych zasadami ustalania emerytury, którą oblicza się na podstawie sumy składek zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym w całym okresie ubezpieczenia (art. 25 ust. 1). Dotychczasowe zasady obowiązują w stosunku do osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. Zgodnie z art. 173 ust. 1 dla osób objętych nowymi zasadami obliczania emerytur, które podlegały ubezpieczeniu przed wejściem w życie ustawy, ustala się kapitał początkowy. Kapitał ten oblicza się według zasad określonych w art. 174. Zgodnie z art. 174 ust. 1 oblicza się wysokość hipotetycznej emerytury na podstawie art. 53, która uzależniona jest od podstawy wymiaru oraz liczby okresów składkowych i nieskładkowych. Oba te składniki są przy ustalaniu kapitału początkowego zmodyfikowane w stosunku do zasad ogólnych. I tak, na podstawie art. 174 ust. 2 do stażu ubezpieczeniowego przyjmuje się okresy składkowe wymienione w art. 6 i nieskładkowe wymienione w art. 7. Jest to zawężenie w stosunku do zasad ogólnych, gdyż do obliczania emerytury na podstawie art. 53, oprócz okresów wymienionych w art. 6 i 7, uwzględnia się pod pewnymi warunkami wymienione w art. 10 ust. 1 okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i okresy z nimi zrównane. Natomiast przepis art. 174 ust. 2 nie wymienia tych okresów. Możliwość uznania, że wskazany okres wpływa na wysokość tak ustalonej hipotetycznej emerytury na dzień 1 stycznia 1999 r. istnieje więc tylko wtedy, gdy okres ten można zakwalifikować do jednego z okresów wymienionych w art. 6 i 7 ustawy. Katalog z art. 174 ust. 2 ustawy ma charakter zamknięty w tym sensie, że okresy w nim nieprzewidziane nie mogą zostać uwzględnione (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 marca 2005 r., III AUa 1380/04, OSA 2006/6/20). Nie istnieje w związku z tym podstawa prawna, która uzasadniałaby żądanie ubezpieczonej w zakresie uwzględnienia okresów pracy w gospodarstwie rolnym przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego.

Po myśli art. 87 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony: w przypadku kobiety osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat.

W okolicznościach niniejszej sprawy, o ile E. S. spełniła pierwszy warunek - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat, o tyle nie posiada okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 20 lat. Ubezpieczona posiada udowodniony staż w wysokości 10 lat, 2 miesięcy i 7 dni.

Konkludując, E. S. nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 87 ust. 1 ustawy o rentach i emeryturach z FUS, aby otrzymać emeryturę w minimalnej wysokości, ponieważ nie posiada okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 20 lat.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., należało oddalić odwołanie ubezpieczonej, o czym Sąd orzekł w sentencji wyroku.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...)